

droomerijen en overpeinzingen.

Maar — en dit is de kern van het boek — ze geeft zich niet gewonnen. Voor haar is het: „to be or not to be”. Zij wil strijden voor het geluk en zij doet dit op de haar eigen instinctieve wijze. Maar aangezien zij een rein meisjeshart bezit, is haar strijd niet geraffineerd, maar roerend en daardoor ten slotte vruchtdragend. Het is haar geloof in de mogelijkheid van geluk, het is haar strijd, op kinderlijke wijze gevoerd, die haar tot de overwinning voeren. Hans Wietzel ten slotte is beter dan hij leek en de zuivere liefde van Pieta voert hem tot inzicht. Toch zijn we aan het einde van het boek nog niet overtuigd. Pieta is er nog niet met haar Hans! Pieta is er nog niet met haar hart! Hans Wietzel lijkt ons wel een erge egoïst en vrouwenjager en Pieta nog niet wijs genoeg.

Het is stellig de bedoeling der schrijfster geweest om met dit boek iets positiefs in de wereld te zetten, iets van geloof, hoop en liefde. Toch is, volgens onze meening, deze roman nog te veel overstroomt van een soort gevoel, dat de wereld niet verder brengt. De zinnen en de beelden dragen dikwijls van dien chaos het kenteeken. Zij zijn vaak te overladen, zij willen meer zeggen dan noodig is, zooals Pieta's gevoel ook dikwijls meer vraagt dan de wereld geven kan. Natuurlijk kan men als auteur zulk een natuur zeer goed teekenen, maar dan met inzicht. Het verstand moet ordenend ingrijpen, de geest moet overzien en tot wetmatigheid brengen, daar waar het gevoel dreigt zich in het matelooze te verliezen. Deze zeer begaafde schrijfster heeft zich zelf nog niet voor het beslissende probleem gesteld.

JO DE WIT

FELIX TIMMERMANS, *Pijp en Toebak*. Amsterdam, P. N. van Kampen & Zoon, z. j.

Men kan niet zeggen, dat deze novellenbundel nieuwe perspectieven opent op Timmermans' talent. Hier en daar treft ons een zekere matheid en onverschilligheid in de wijze waarop de schrijver zijn verhalen tot een „goede” oplossing brengt. Hoe anders te verklaren het negatieve in een vertelling als „Rond een plaats van portier” b.v. — er zijn er meerdere, die dezen geest ademen! — bij een auteur, die zich van den aanvang af zoozeer als een positief en vitaal schrijver heeft laten gelden? Of schemert hier een waarachtige en dieper liggende levensontgoocheling door en moeten wij in deze negatief-eindigende verhalen de verbeelding zien van een negatievisme, dat in de eigen ziel van Timmermans zijn woeking begonnen is. Een uitzondering op deze negatief-geladen novellen vormen feitelijk slechts „De Uil” en „Het zegevierend Haasje” en wij vragen ons af, of daar misschien — in het dierenepos — nieuwe mogelijkheden liggen voor een positieve ontwikkeling van Timmermans' talent.

Scepticisme en teleurstelling spreken uit zijn verhalen over menschen; bedrogen hoop, bedrogen vertrouwen. In zijn dieren-fabels leeft daaren-